

Όνοματεπώνυμο: .....
Μάθημα: .....
Υλη: .....
Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....
Αξιολόγηση :

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΜΕΝΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ "ΠΟΛΙΤΙΚΑ"

I. Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πράξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον· τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὀρώμεν τὴν πραγματείαν οὔσαν περὶ πόλιν, ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθος ἐστίν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατίᾳ πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης.

II. Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερόν πρότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· ἐκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδους ἡ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πρότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τινας).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστούν τα αποσπάσματα: " Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων ... πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης" καὶ " Οὐ γὰρ ταῦτά πάντες ... ἢ τὰ περιττά".

(10 μονάδες)

2. Ποιοι λόγοι επιβάλλουν να προηγηθεῖ η εξέταση της πόλης σε σχέση με την εξέταση της πολιτείας, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη;

(10 μονάδες)

3. Ποιες είναι οι τρεις διαφορετικές απόψεις που διατυπώνονται σχετικά με το στόχο της παιδείας την εποχή του Αριστοτέλη;

(10 μονάδες)

4. "Η κοινωνική οντότητα που προήλθε από τη συνένωση περισσότερων χωριών είναι η πόλη, μια κοινωνική οντότητα τέλεια, που μπορούμε να πούμε ότι πέτυχε τελικά την ύψιστη αυτάρκεια· συγκροτήθηκε για να διασφαλίζει τη ζωή, στην πραγματικότητα όμως υπάρχει για να εξασφαλίζει την καλή ζωή. Η πόλη, επομένως, είναι κάτι που ήρθε στην ύπαρξη εκ φύσεως, όπως ακριβώς και οι πρώτες κοινωνικές οντότητες, αφού είναι το τέλος εκείνων κι αφού αυτό που λέμε φύση ενός πράγματος δεν είναι παρά η μορφή που αυτό έχει κατά τη στιγμή της τελείωσης, της ολοκλήρωσής αυτό δε λέμε, πράγματι, πως είναι τελικά η φύση του κάθε πράγματος, π.χ. του ανθρώπου, του αλόγου ή του σπιτιού, η μορφή δηλαδή που το κάθε πράγμα έχει όταν ολοκληρωθεί η εξελικτική του πορεία; Επίσης: Ο τελικός λόγος για τον οποίο υπάρχει ένα πράγμα είναι κάτι το έξοχο, και η αυτάρκεια είναι τελικός στόχος και, άρα, κάτι το έξοχο."

α) Σύμφωνα με το μεταφρασμένο κείμενο πώς ορίζει ο Αριστοτέλης την έννοια της πόλης;

(4 μονάδες)

β) Με ποιους συλλογισμούς θεμελιώνει τη θέση ότι η πόλη είναι φυσική ύπαρξη;(6 μονάδες)

(10 μονάδες)

5. Ποια σημασία δίνει ο Αριστοτέλης στην έννοια "πόλις" και ποιος ο στόχος αυτής;

(10 μονάδες)

6. α) έπισκοποῦντι, ὀρῶμεν, ἐστίν, μανθάνειν, εἴληφε : Να γράψετε ένα ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) για κάθε λέξη.

(5 μονάδες)

β) Να βρείτε στο κείμενο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω: νομοτέλεια, παροικία, επίλογος, ανηθικότητα, έκταση:

(5 μονάδες)

Καλή Επιτυχία !